

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zombor, július 20.

A szempei beszéd hatásával foglalkozik az egész magyar sajtó. Kommentálja kiki a maga szája ize szerint. Annyi tény, hogy bámulatba ejt az a páratlan szóbőség és gördülékeny szónoki beszédmodor, melylyel gróf Apponyi politikájának nemzeti irányát s az egyházpolitikai kérdésben való állásfoglalását rövid idő óta tudja Isten hányadszor látja szükségesnek fixirozni. Még pedig úgy, hogy minden egyes beszéd elvei állandóságának legyen bizonyítéka, de azért egyszermind egyik beszéd a másikban tapasztalt homályosságokat is megvilágítsa. S éppen e kettős cél az, ami Apponyi egész tudását és óvatosságát igénybe veszi, hogy soha egy szóval se mondjon többet, se kevesebbet, mint amennyit rezervált álláspontja megenged, — mely rezervált álláspontot — különösen az egyházpolitikai kérdésekben — ő a közvélemény előtt határozott és világos állásfoglalásnak akar feltüntetni.

Ez az oka annak, hogy, bár számos alkalommal nyilatkozott gróf Apponyi az egyházpolitikai kérdésekről, — beszédeit mindenkor bizonyos szabadelvű szellem lengette át — akár egy, akár más irányban — de mindenkor úgy, hogy a teljes színtvállást illetően kételyek merültek fel s beszédei alkalmul szolgáltak a legkülönbözőbb politikai magyarázatokra.

Mindenki tisztában van azzal, hogy ez nem azért történt, mintha gróf Apponyinak még nem lenne teljesen kiforrott a meggyőződése — akár egyik, akár másik irányban az egész egyházügyi politikáról, — mintha ő maga is nagy súlyt tulajdonítana az ellenzék részéről oly sokat hangzott tannak, hogy a véleménynyilvánítást s a kritikát fenn kell tartani arra az időre, amikor a polgári házasság törvényjavaslata majd a házastalan fekszik. Mindenki tudja, hogy a polgári házasság kérdésének a kormány által programmba vett megoldási módjához kétség nem fér, itt tehát a politikusként nem kell megvárni a javaslatnak szakaszokba szedését, hanem nyilatkozni kell és lehet is magáról a lényegről. Azaz annyit meg kell mondania: helyeslem a házasság megkötésének kötelező polgári formáját vagy nem; hozzáteheti, hogy ha helyeslem is — ami az egyes szakaszokat, a részletes kidolgozást, szóval a

kétségtelenül már előre is tisztába hozott elvek formába öntését illeti — arra nézve a kritika jogát a javaslat előterjesztésének időpontjára tartja fenn.

Egy olyan reformideával szemben, aminő a polgári házasság kérdése, ez a helyes és korrekt álláspont.

Apponyi ebbeli állásfoglalása méltán lehetett sokszor a helytelenítő kritika és különféle magyarázatok tárgya.

A nemzeti párt vezérének azonban állásánál fogva nem volt szabad szem elől téveszteni ellenzék álláspontját. Ez volt az egyik indító oka óvatosságnak, sőt sokszor kétséget hagyó nyilatkozatainak. Határozott állásfoglalással egygyel több követ rántott volna ki politikai talaja alól.

Másrészt — hogy az ellenzékiség jogosultsága megmaradjon — nem volt szabad sohasem szem elől téveszteni a nemzeti programot, a „kárt szenvedett állami tekintély és jogrend“ célját s kapcsolatba kellett mindig hozni az egyházpolitikai kérdésben tett nyilatkozatait a „nemzeti“ programmal, még pedig úgy, hogy az utóbbi ne lássék koordinálnak az elsőnek.

E két kérdésnek fontosságban való rangsorozása képezte Apponyi utóbbi beszédeinek a legbrilliansabban kidolgozott részét, de egyszermind Achilles sarkát is. Nem vitatni az egyházpolitikai kérdések megoldásának fontosságát, de kitérni ezek elől más még életbevágóbbnak állított célok körvonalozásával, — ez azon ferde helyzet, melyben Apponyi régóta van s mely megbenjíti tevékenységét.

Végre gróf Apponyi a legnagyobb óvatossággal és a legnagyobb szigorral kerüli beszédeiben a magyar arisztokracia egy részével s a kath. klérussal szemben való állásfoglalást. Inkább feláldozza bizonyos fokig a beszéd tartalmi értékét, csak hogy ne legyen kényszerítve a magyartartásról nyilant szólni. Mert itt szintén félti erősségének egyik támaszát.

A szempei beszéden is meglátszik e három irányu nehezék, mely békóban tartja gróf Apponyi politikai egyéniségét és szereplését.

Állás foglalás tekintetében e beszéd azonban már valamivel határozottabb s ezt tudomásul is veszik a politikai élet krónikásai. Mert Apponyi gróf kinyilatkozta, hogy: feltétlen obligót vál-

lalt az összes politikai kérdések terén, s így az egyházpolitikai téren is egy határozott, loyálisan és utógondolat nélkül szabadelvű irány követése mellett és hogy ezen cél elérésére szolgáló politika: a 68-iki törvénynek módosítása, a mely túléltte magát, de kapcsolatosan a házassági jognak a külső jogrend szempontjából egységes állami rendezésével, a polgári házassággal, az állami judikaturával — érintetlenül maradván a lelkiismeret terén az egyházak szabad mozgása — a katolikus autonómia létesítése, a protestáns egyházaknak, szegénységükben jobb és állandóbb, nem a mindenkori megszavazás esélyeitől függő dotációval való felsegélése, izraelita polgártársaink recepciója és a vallás-szabadság behozatala az egész vonalon.

Már most amilyen fontos és kedvező e nyilatkozat Apponyira nézve a szabadelvűség szempontjából, épp oly sullyal nehezedik a kormánnyal szemben követendő magatartására, mert ha elfogadja az egyházpolitikai kérdések szabadelvű megoldását, úgy a Wekerle kormányt feltétlenül támogatnia kell, nincs politikailag jogosítva arra, hogy a kormánytól a bizalmat megvonja azért, mert talán fokozottabb és gyorsabb mértékben kívánja a nemzeti aspirációk megvalósítását, mert ez egészen más lapra vonatkozik.

Bácsmegeye, — melyre gróf Apponyi oly sokszor iparkodott politikája érdekében hatni — különös érdeklődéssel várja, hogy a döntő pillanatban minő lesz az egyházpolitikai kérdésekkel szemben Apponyi gróf magatartása.

A jövő évi költségvetés. A kormány kebelében a napokban megkezdődtek a tanácskozással a jövő évi költségvetések előirányzata, valamint azon különböző törvényjavaslatok megállapítása tárgyában, a melyek az országgyűlésnek még szeptember és október hónapok folyamán lesznek előterjesztendők. A költségvetés megállapítása feletti tárgyalások valószínűleg több napot fognak igénybe venni.

Uj családjog. Mint a napi lapokból értesülünk, a családjogról szóló tervezet elkészült és Szilágyi igazságügyminiszter már néhány nap előtt megküldte minisztertervezetét a minisztertanács most tárgyalja a javaslatot s mihelyt a tanácskozás véget ér, átküldi a tervezetet a kabinet-irodához a korona előleges szankciója végett. A házassági jogról szóló rész a polgári házasság kötelező formáját, a házasság felbonthatlanságát és a házassági ügyekben való egységes állami judikaturát

A „BÁCSKA“ tárcája.

Távozásakor.

Tavaszdízik, hóvirág nyíl a mezőn,
Most vitték el messze földre szeretőm,
Utánna, hogy merre menjek, nem tudom,
Sírva kérdelem: hová szálltál galambom?

Virág fakad, madár dalol körültem,
Tavaszdízik, mégis oly bú életem;
A mióta nem láthatom rózsámat,
Nem látok mást, csak sötétet, csak árnyat.

Fény azóta nem lobog a lelkeembe,
Barna kis lány magával mind elvitte,
Égo szeme volt ragyogó csillaga,
Oly sötét most, mint a felhős éjszaka.

Kőszá szellő suttog a zöld lombokon,
Éjjel-nappal mindig róla álmodom,
Kőszá szellő! vidd el hozzá lelkemet,
Hisz nélküle a búban életem.

Szemecimnek omló gyöngyét is vidd el,
Ékesítse föl magát a füzérrel,
Vegye hírül messze földön az a lány,
Szeretemet őt tiszta szívből, igazán.

Don Carlos.

„UTTICÁM GYÖNGYE.“

Írta: Esti csillag.
(Vége.)

Mariska eleinte észre sem vette, hogy Endre napoként a szokott időben háromszor arra jár. Mit is keresett volna ő az ablaknál, mit és kit nézzen, a mikor balga hite szerint a világ többé épen nem érdekli. De meg nem is volt az a leány, aki más körülmények között is abban kereste volna élvezetét, hogy egész nap az ablaknál üljön. Pláne reggel, délben és este felé.

Ilyenkor Mariska a házi dolgok elvégzésével volt elfoglalva, mert a finom nevelés mellett, amelyben részesült, nem volt szabad elhanyagolnia a konyha látogatását sem. És most, hogy azt hitte, mikép számára a világon már semmi sem bír érdeklődéssel, a mikor mintegy önmagát igyekezett eltemetni, szinte nagy előszeretettel keresett szórakozást a főzőkanál mellett.

Egy történet aztán, hogy Endre már vagy egy hete járta mindennapi útját Mariskáék háza előtt s ezt még egyetlen egyszer sem látta. Pedig milyen sóvárgó, ábrándos pillantásokat vetett Endre az ablakokra. Minden nap erősödött hittel és edzett reménnyel indult körutjára s biztosra vette, hogy ha tegnap nem, hát ma, ha ma nem, de holnap már biztosan látni fogja. És hogy megdobbant a szíve, ha messziről egy alakot vélt felfedezni az ablakban. Szíve azt súgta, hogy nem lehet más, mint „ő“, de lelke csakhamar eltelt keserűséggel, a mikor „ő“ helyett a cseléd „bájnos“ alakját fedezte fel.

Hanem ami késett, az nem mulott el. Végre sok ábrándos tekintet és hosszas reménykedés után Endre számára megnyílt a mennyek országa Mariskáék egyik ablakában, — látta őt. De csak egy rövid, nagyon rövid pillanatra.

Egy szép tavaszi reggel, a mikor szokott módon betekintett az egyik nyitva levő ablakon, hirtelen por szállott a szemébe s valami rongyféle csiklandozta meg ábrándos arcát. Megijedt Endre, de csakhamar felocsudott, Mariskát pillantotta meg az ablakban, kezében a portöröl ruhával, melyet hibetölög ki akart rázni.

— Pardon uram — szólott Mariska s hirtelen megfordulva, eltűnt az ablakból.

Endre pedig, anélkül, hogy egy szót is szólott volna, csak bámult, merve nézett az ablakra, a honnan tudósságának a csillagát látta előtűnni.

Elmulat aztán megint egy nap, két nap, de Endre újra csak pusztá ablakot szemlélhetett. Hanem negyedik napra reá már messziről látta, hogy valaki ül az ablaknál s valami azt súgta neki, hogy ezuttal nem fog csatlódni, ez Mariska lesz.

Csakugyan ő volt. Mikor Endrét meglátta, hamar el akart menni az ablaktól, de már későn volt. Látta,

hogy Endre is észrevette őt s nem akarta, hogy udvariattannak tartsa.

Két nap múlva újra ott ült Mariska az ablaknál, azután mindennap egyszer-kétszer, végre alig két hét leforgása után Endre sem reggel, sem délben, sem este felé, a mikor arra járt, nem ment el hiába az ablak alatt. De beszélni nem birt vele; az ablak mindig be volt csukva s így Endrének meg kellett elégednie a köszönéssel s egy szerelmentjes pillantással.

Hogy Mariska lelki állapota e közben milyen változásokon ment át, azt ő maga sem tudta, csak egyet tudott, hogy most olyan szokatlanul jól érzi magát. Eleinte bosszankodott, a mikor észrevette, hogy Endre arra jár, aztán úgy tett, mintha nem törődne vele semmit, azt híven, hogy Endrének feljűk vezet az utja haza felé. Nemsokára megjelent hébe-korba az ablaknál, később gyakrabban s aztán — mindig. Hogy miért teszi s hogy miért olyan titelmentlen, ha Endre a szokott időben várta magára, — azt nem tudta magának megmagyarázni.

A mikor elhatározta, hogy elvonulva a világtól, édes anyja körében csendben akar élni, ezt az egyhangú, a világtól elzárt életet meg is lelte. De a vigása, bár mennyire jól is érezte magát, úgy látszott, hogy örökre eltűnt. Most azonban, hogy Endrét nap nap után látta, kedélyessége újra visszatért.

Eddig irt érzett szívében, lelkébe. Vágyódott, sóvárgott s szíve egy érzélem után. S most nem is gondolva arra, hogy miért, nagyon, nagyon boldog volt. A csendes élet mellett szívének sem volt többé vágya. Nevetélt, énekelte egész nap s természetesen találta, hogy Endrét mindennap látnia kell. Hogy miért szomorodott el, a mikor Endre egy nap hivatalos elfoglaltsága miatt elmaradt, azt nem tudta, nem találgatta, csak azt érezte, hogy az nap vig nem tud lenni, hanem visszaesik a régi melanchóliába.

Endre pedig boldog volt. Szívének minden vágyát teljesedve látta s elérkezettnek hitte azt az időt, a midőn végre kitartó szerelme után a boldogságot is el fogja érni. Csak egy gondja volt ezután, valami módon közéleti Mariskához s bevallani neki szerelmét. De vala-

➡ Mai számunkhoz melléklet van csatolva. ➡

Melléklet a „Bácska“ 56-ik számához

Tennis verseny. A zombori tennis-klub e hó 23-án, vasárnap d. u. 6 órakor nagy versenyt tart a városi rendes tennis téren. A verseny díjai igen csinosak és értékesek, — a társaság mulattatására zene is lesz.

Fel, a Pasteur intézetbe. Egyszerre tíz embert szállítottak a napokban a Pasteur-féle intézetbe Új-Verbászról. Egy veszett kutya ugyanis ennyi áldozatot követelt. Híbetőleg megmenekült mind a tíz a nagyobb bajtól, miután rögtön intézkedtek a felmentel iránt.

Drágul a cipő. Nem a mi cipész mesterembereinkről van szó, ők ugyanis minden egyes pár cipőnek külön-külön szabják meg az árát, mindenkor kedvükhez képest hol olcsóbban, hol drágábban. Hanem szó van azokról a nagybővű budapesti és bécsi cégekről, akik áruikkal uralkodnak a cipész ipar fölött. A cipőknek ezek a nagymesterei — mondjuk gyárosai — összebe-széltek a napokban, hogy fölemelik az árúkat árárt 5—10%-al és megokolják ebbeli kegyetlen elhatározásukat azzal, hogy megdrágult a nyersanyag, főleg a bőrnek, bélesek és a lasztig ára emelkedett. Ergő: nem tehetnek másképp! Az új árak augusztus 1-én lépnek életbe. Nos hát uraim és hölgyeim, siessenek megvenni a cipőjüket még ebben a hónapban, mert különben 5—10%-al többet kell fizetniük, ami ismét azt jelenti, hogy 5—70 krral lesz drágább párja! És látjátok cipészek, mire képesek a gyárosok!

Két élet — szerelemből. Borsódról írják a következő szomorú históriát. Az úgynevezett „sz. János kert“ben már kora tavasz óta tartózkodott egy méhtenyészéssel foglalkozó sztanisitsi német — Müller Péter. Igen derék és társadalmi állásához mérten eléggé művelt ember volt, kinek mestersége — a bognárság — nem jövedelmezvén, próbát tett a méhtenyészéssel, mi oly sikerrel koronázta fáradozásait, hogy már évek óta évenként körülbelül 800—1000 frtot produkált haszonként. Azonban boldogtalan házassága, s — mint hátrahagyott irataiból kitűnik — neje iránt való gyűlölete végzetes tette ösztönözte őt. Nejevel viszálkodásban élvén, más uton keresett magának gyönyöröket. Borsódról egy szolgálatot fogadott maga mellé, Trenka Magdolnát, szintén sztanisitsi 20—22 éves leányt. Évvel szerelmi viszonyt kezdett s e viszony 4 hónapban keresztül tartott, míg a végzetes tettet el nem követték. E hó 17-én reggel hajnali 3, vagy 1/4 óra tájban valószínűleg közös akarattal megváltak — úgy látszik — a mindkettőjüknek terhes ételtől. Egy, a méhes mellett fekvő fahézában levő ágyon találták őket holtan. Egy-mást átölelve fektették nyugodtan, mintha aludnának, s csak a férfinak vérell borított arca mutatta, hogy valami borzasztó eset történt. Mindketten a legszebb ünnepi ruhájukba voltak öltözve. A férfi jobb karja a nőt, a nő bal karja a férfit tartá átölelve; s a férfi bal kezében egy 11 mm. kaliberű forgópisztolyt szoritott görcsösen. Mindkettőnek bal halántékán egy hatalmas löbcs tatóngott oly biztos kéz által ejtve, hogy a halálnak azonnal be kellett állania, mit az is bizonyít, hogy a holttesteken egyetlen kinos vonás, egyetlen kinos vonaglás nyoma sem látszott. A megejtett orvosrendőri vizsgálat feltétlen öngyilkosságot állapított meg, s a boncolás alatt kitűnt az is, hogy a leány már-már uton volt az anyaság felé. Mindenesetre megrázó esemény ez, annyival is inkább, mert a férfi már 41 éves, családos, két gyermek atyja volt, s oly anyagi jólétnek örvendett, hogy közelálló tanúsága szerint vagyona a 10 vagy 12 ezer frtot meghaladja. — Levelezők ezzel fejezi be tudósítását: Nyilván tanúsága ez eset annak, hogy a „Cavalleria rusticana“ nálunk is fejlődésben van s a „civilizáció“ nálunk is kezd már terjedni, sajnos, hogy éppen ez irányban.

Megölte a gazdáját. Szenttamáson történt. Csupár Mitó oitani paraszt gazda a kellőnél többet üntött föl a garatra. Csupár bérese, Golubszky Lázár aznap akart bucsuzni a gazdájától és szintén sokat ivott. Így azután nem esoda, hogy a kölesönös elszámolásnál és a bér kifizetések differenciáit támadták; a béres úgy vette észre, hogy gazdája illetékeltlenül von le a neki járó summából egy részt. Csupár erre a vádra azzal felelt, hogy felkapott egy ást és nagyot csapott vele a béres jobb arcára. Golubszky erre fogott egy nagy kést — amely éppen a keze ügyébe esett — és ezzel több erős szurást ejtett a gazdáján. Csupár veszélyesen megsebesülve, vértől borultán rogyott össze s három órai kinos szenvedés után meghalt. A gyilkos bérest a csendőrköt vasraverve, bekisérték a kulai járásbírói börtönbe.

Az Amerikába vándorlás ellen. A kivándorlás megnehezítése céljából a kereskedelmi miniszter a következő rendeletet intézte a közlekedő vállalatokhoz: A magy. kir. államvasutak igazgatóságának és valamennyi többi önállóan kezelt nyilvános forgalmu gőzmozdony vasutnak, — valamennyi gőzhajózási vállalatnak. Az Amerikába való kivándorlás lehető megakadályozása céljából felhívom a címet, miszerint a végrehajtó szolgálattal megbízott közegeit utasítsa, hogy azon esetben, ha kivándorlást tapasztalának, vagy kivándorlási ügy-nökök útzérkedéséről tudomást szerezzenek, erről minden egyes esetben az illetékes szolgabírói, illetve rendőrkapitányi hivatal haladéktalanul értesíteni el ne mulasszák. Mint hogy továbbá tapasztaltatott, hogy a kivándorlók leginkább a velük egyetértő vasuti kalauzok közreműködését veszik igénybe, másrészt pedig a kivándorlást közvetítő ügynökök működését különösen kisebb állomásokon az alantas alkalmazottak kellőképen meg nem figyelik; felhívom címet, hogy ez irányban a szük-séges intézkedéseket tegyék, azok végrehajtását az erre illetékes közegei által ellenőriztesse és ha esetleg ilyes füzelmek tényleg tapasztaltatnának, erről nekem haladéktalanul jelentést tegyen. Lukács m. k.

Gyilkos férj. Csuroghi levelezők írja. Egy bős férj borzasztó gyilkossága tartja községünk lakosságát kinos izgatottságban. Böresök János helybeli gazda már régóta feltékenységgel gyanusította ifju, csinos feleségét, a miért is többször összezdörtültek a házafelék, de végre megint csak kibékültek. Történt azonban, hogy Böresök földet vásárolandó, lement Bosznába s ott maradt két hétig. Midőn pedig hazajött, a falubeli rossz nyelvek hajmeresztő dolgokat sugták a férj füleibe. Többek közt azt is, hogy míg ő távol volt, a felesége a tamburás-primást magához vette a házba s úgy élt vele, mint férjével. Böresök, ki feleségét nagyon szerette, eleinte nem hitt az ily pletykáknak. E hó 17-én délután többet magávalült a korcsmában. Jó pityókos fejű is

volt már, midőn elkezdének vele inceskedni, hogy feleségét más öleli, csókolgatja nem ő. Böresöknek több se kellett; vad oroszlánként rohant hazafelé, a konyhában egy óriási nagy éles kést ragadott meg, azzal tört a szobába, hol az anya három apró gyermekének a vacsorát osztogatta ki. Megragadta a terhes állapotban levő asszonyt, kegyetlenül a földhöz csapta s gázolta. Hiába volt a sírás, könyörgés s az apró gyermekek jajveszékése, a bestialis atya nem könyörült rajtuk. Midőn az asszony arra kéré, hogy engedje gyermekeit még egyszer megcsókolni, Böresök a nagy késsel levágta a nyakát s a mellébe is hatalmas döfést tett. A nő nem sokára meghalt. A gyermekek körülállották a hullást s úgy sirtak-ritak szegények. Böresök önként jelentkezett a csendőrségnél. Vasraverve Zsablyára kísérték.

Párbér mérce. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy ha egyes kath. plébániák ez iránt a mértékitelesítőt hivatalokhoz írásbeli megkeresést intéznek, 62.5 liter (a volt pozsonyi mérő kikerekített értéke) nagyságú gabonamérésre szolgáló mércek, mint párbér-mércek bítelesíttessenek, ha azok az 1874. évi 7210. sz. volt földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 12-től egész a 16-ik §-ban az 50 literes ürmértékre előírt szerkezeti kellékeknek, a méretekre és jelzésre nézve pedig a következő követelményeknek megfelelnek: A mércek belső átmérője 420 mm., belső mélysége 430.5. A mérce oldalára szembeütő módon reá kell vésvé vagy égetve lenni a következő felirásnak: (Párbérmérce 62.5 l.). Fémbl készült mérceknél e felirásnak vagy az edény falába kell beíttve, vagy egy külön az edény falára alkalmazott forrasztott vagy szögecselt táblácskára vésvé kell lenni, a mely utóbbi esetben a bítelesítésnél a táblácska két üveggel és a reá ütött koronabélyeggel biztosítandó. A párbérmérceknél megengedett líba az igazi mértéknek legfeljebb 1/500 része. A bítelesítési díj maximuma bítelesítésért 60 kr., bélyegzés nélkül teljesített vizsgálatért 40 kr.

Városi ügyek.

Az iskolai mulasztások. Az egyes iskolások betérjesztik a tanácsnak időközönként az iskolaköteles gyermekek igazolatlan mulasztásairól a kimutatásokat. És ezek a kimutatások évről-évre szomorubb állapotokat tüntetnek föl. Az iskolamulasztók száma egyre nő. Föltűnően sok mulasztás esik a téli hónapokra, a miből az következheto, hogy az időjárás akadályozza az egészen szegénysorsu szülők gyermekeit az iskolák rendes látogatásában — mert többnyire csak ezek kerülnek el az iskolát. A tapasztalat arra mutat ugyanis, hogy szegény szülők nem lévén abban a helyzetben, miszerint a gyermekeiknek megfelelő ruhát vegyenek, az egész télen át inkább otthon tartják azokat. Ezzel az ügygyel foglalkozott a városi tanács is a napokban s hogy a bajon segíthető legyen, úgy találta, hogy a költségvetésben évenként fölveendő bizonyos összeg pl. 3—4—500 frt a szegény gyermekek ruházására és taneszközökkel való ellátása végett, mert vajmi kevés az, a mit a magánjótékonyosság e téren nyújthat. Ez esetben azután a hatóság teljes erővel büntetheti az igazolatlanul elmaradó gyermekek szüleit, gyámjait stb., mert ez is elég sürű eset, hogy a gyermek szülő vagy gyám parancsára már tóra tavasztól kezdve libákat óriz kiűn a város végén s ezért nem jár az iskolába.

A faiskola jövedelme. Érdekes tudni, hogy a városi faiskola mennyit jövedelmezett. A számadások a napokban végeleztettek a városi tanács előtt s ezek szerint az eladott események után összesen 1553 frt folyt be, mely összegből a városi kertésznek 353 frt jár.

A járdák kijavítása. Sok baja van a városi hatóságnak a városi járdákkal is. Egyes háztulajdonosok semmi körülmények között nem vehetők rá, hogy a járdájukat kijavíttassák. Már a múlt év őszén fölszólították írásban mindazok, a kiknek a házuk előtt hiányzott avagy rossz karban volt a járda, hogy gondoskodjanak azok kijavításáról. Akkoriban a hirtelen beállott rossz idő megakadályozta az ügy végelezését s az idén a tavasszal a tanács újból fölszólította őket. Mindezt ideig még 13 háztulajdonos van — köztük városi villisták is — a kik nem tettek eleget a fölszólításnak. A városi tanács f. hó 19-én tartott üléséből kiadta most a névsort a rendőrkapitányságnak, hogy még egyszer szólítsa föl őket s a mennyiben annak sem lenne foganatja, rövid uton haladéktalanul javíttassák ki végrehajtás utján a tulajdonosok költségére.

Megfőlebbezett határozat. Az exportgőzmalom részvénytársulat készült már az építkezéshez. Ugy tervezik, hogy a jövő év első hónapjaiban már megkezdji a vállalat az üzemet. A közgyűlés is könnyített neki, a mint már megirtuk, megengedte, hogy a malom vasuti sineket rakjon le a ns-militicsi uton keresztül s a városi faiskolánál a vasuti indóházig s így lépjen közvetlen összeköttetésbe az állomással a különben is annak közelében épülő vállalat. A közgyűlésen annak ellenzői is akadtak, de túlnyomó többséggel leszavaztattak. Most megfőlebbezték a határozatot s fölhozzák a közgyűlésen nem hangoztatott azt az érvet is, hogy a tárgy nem hirdettetett meg kellően, (nyolc nappal a közgyűlés előtt), továbbá, hogy az érdekeltek Bikár Simon is szavazott (főállással történt a szavazás), de legfőképpen hangoztatják, hogy a teherforgalom amugy is a n.-militicsi utra van terelve s ennél fogva az már is fél órai (!) késés szenved, s mert a sinek az utra lerakotnak (és talán mert azon keresztül naponta 2—3 vaggont tolnak odavissza) most még többet fog szenvedni. Meutsegül fölhozzák a főlebbezők, hogy ők a város közérdekeinek „hivatott őrői“ s ezért főlebbeznek, — különben pedig ők is szívükön viselik a város fölvirágzását, csak hogy most ez egyszer mégis főlebbeznek.

Kolera elleni óvintézkedés. A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszter urnak a kolera elleni óvintézkedések megtétele tárgyában folyó évi 58505. szám alatt kiadott magas rendelete alapján felhívom a t. közönséget, hogy házaikban lévő szemét, pöccödröket s egyéb büzt árasztó hulladékokat hetenkint kétszer annál bizonyosabban fertőtlenítsék, mert a mulasztás a mulasztó felek költségén hivatalból pótoltatni fog. Nyilvános közhelyeken (fogadók, vendéglők, korcsmák, egyletek stb.) a fertőtlenítés naponként eszközlendő.

Eltekintve attól, hogy a mulasztás a legszigorubb megtoroltatni fog, — de tekintettel a közlekedő kolera kiszámíthatlan hátrányára — elvárom a t. közönségtől, hogy kötelességének lelkiismeretes teljesítése által a hatóságot nehéz feladatában támogatni fogja. Az ellenőrzés folyó hó 26-án veendő kezdetét, mely naptól a fertőtlenítés a mulasztók költségén hivatalból eszközöltetni fog.

Zomborban, 1893. évi július hó 18-án. — Valter Nándor s. k., rendőrkapitány.

Művészet és irodalom.

„Kortársak“, „Zeitgenossen“, „Vekodruhovia“ c. alatt a magyar, német és tót ifjúság és nép számára Körösi László dr. fővárosi író és főreáliskolai tanár szerkesztésében és kiadásában egy új füzetes irodalmi vállalat indul meg, mely hazafiás és tanító irányánál fogva méltán megérdemli az olvasó közönség pártfogását. A Franklin-Társulat nyomdájában készülő díszes füzetek mesteri kivitelű arckép és művészi címlap fogja ékesíteni. Az 5—10 ivre terjedő füzetek a fejedelmek közül népszerű nyelven be fogják mutatni három hazai nyelven a következőket: XIII. Leo. Ferencz József. Erzsébet. Ferencz Ferdinand. József főherceg. Viktória angol királynő. II. Vilmos német császár. III. Sándor orosz cár. Umberto olasz király. II. Lipót belga király. II. Oszkár svéd-norvég király. Abdul Hamid török császár. IX. Keresztély dán király. XIII. Alfonso és Krisztina. Károly román király. Sándor szerb király. György görög király. Károly Ferd. portugál király. Ferdinand bolgár fejedelem. A főpapok közül: Vaszary K., Császka Gy., Samassa J., Schlauch L., Hornig K., Hidassy C., Zalka J., Dulánszky N., Schopper Gy., Meszlényi Gy., Steiner F., Bubicz Zs., Dessewffy S., Bende J., Rimely K., Cselka N. érsekeket és püspököket. Az államférfiak közül: Kossuth, Tisza K., Wekerle, Szilágyi, Csáky A., Apponyi, Eötvös, Ugron, Berzeviczy, Zichy N., Eszterházy M. M., Csemegi, Szlavy, Zichy Jenő. Írók: Jókai, B. Bajza L., Sz. Nográll J., Tutsek Anna, Tóth L., Szilágyi S., Szász K., Gyulai P., Vadnai K., Vajda J., Falk M., Baksai S., Ágai A., Horváth Gy., Rákosi J., Szana T., Abrányi, Bartók, Kaas, Endrődi, Erdődi B., Mikszáth, Váradi A., Herczeg, Karezag stb. Művészek: Munkácsy, Zichy M., Litz, Benczur, Wagner, Roskovits, Lietzenmayer, Stróbl, Zala, Zichy S., Paulay, Prieliek, Jászay M., Márkus E., Török J., Blabáné, Kúry Kl., Ujházy, Nádas, Nagy, Mihályfi stb. Tudósok: Pulszky, Brassai, Vámbéry, Eötvös, Szécheny, Szily, Thaly, Szinnyei, Szabó, Fraknói, Knauz, Pór, Dankó, Széchenyi, Liezy, Herman, Beöthy, Schwarc, Abrányi, Nagy J., Szarvas, Timon, Czigler stb. Külföldi nagyok: Bismarck, Edison, Carnot, Gladstone, Mommsen, Virchow, Lindau, Müller, Cantu, Rossi, Flammarion, Pasteur, Koch, Rothschild, Matejko, Zumbusch, Joachim, Sarah B., Duse, Sarasate, Vudi, Mascagni, Ibsen, M. Troain, Tolsztoj, Zola, Sardus, Ohnet stb. Egy-egy füzet bolti ára 30 kr. Öt füzet előfizető ára egy frt, mely összeg a szerkesztő-kiadó nevére (Bpest, Andrassy-ut 25. sz. a.) küldendő.

A cukorgyár.

Több ízben volt szerencsém már a Gazd. Egyesület tisztelt tagjaival és e lapok szives olvasóival közölni, hogy a zombori cukorgyár létesítésére egy konzorcium vállalkozott.

Ezen konzorcium rendelkezik ugyan a megfelelő pénzerővel, mely ilyen nagy iparvállalat létesítéséhez szükséges, de hogy a gazdaközönséget is belevonja a cukorgyári üzletbe, hogy a gazdák is részesüljenek az üzleti nyereségben, mint részvényeseket az alábbi feltételek mellett a termelők hozzájárulását is hajlandó igénybe venni:

1. A fenti értelemben részvényes csak az lehet, a ki bizonyos 6 évre lekötött területen cukorrépát termel és azt a zombori cukorgyárnak szállítja.

2. Ezen gazda-részvényesek részvénytőkéjüket nem pénzben fizetik le, hanem termelt és átadott cukorrépájuk 25%-val 6 év alatt.

3. Az előző pontban elmondott módon lefizetett összegre esedékes osztalékot már az első évben kapja a termelő részvényes.

4. 6 év után a termelő részvényesnek jogában áll részvénytőkéjét a vállalatból kivenni avagy továbbra is ott hagyni.

5. A gyári vállalat üzleti, gazdasági, technikai ellenőrzésére alakítandó felügyelő bizottságba, a később megállapítandó szabályzat szerint, megfelelő számú termelő-részvényes választatik be.

6. A répa átvételénél, a hol a répa minősége bírálandó meg, termelő-részvényes mindig közre fog működni.

A fentiekből világos, hogy termelő-gazdáinknak nagy előnyére fog válni, ha a kontemplált módon mentül többen belépnek részvényesnek.

Igy alkalma lesz a gazdának a cukorgyártás és cukorüzlet menetével megismerkedni, azt ellenőrizni és tanácsaival támogatni.

Németországban, Cseh- és Morvaországban leginkább az olyan gyárak virágzanak, melyek a fenti módon a gazdaközönséget is belevonták érdekkörükbe.

A vállalkozó konzorcium azon intencióját, hogy a gazdaközönséget így belevonja az üzletbe, úgy gondolom senki sem fogja oda magyarázni, hogy a konzorciumnak talán nincs elegetlen pénze a vállalat megindításához. A gyár felállításához és üzemeltetéséhez 1/2—2 millió frt szükséges. Habár erős a reményem, hogy a gazdaközönség köréből saját jól felfogott érdekében jelen felhívá-

somra számosan lépnek be részvényesnek, mégis mindenesetre még 6 év alatt is elenyésző csekély összeg lesz ez, a mivel a termelők a vállalatokhoz fognak járulni a fenti 1 1/2—2 millió frt-hoz képest.

Ezek után van szerencsém azon gazdákat, akik cukorrépatermelésre már kötelezték magukat, vagy ezután kívánnak a termelők sorába belépni, felhívni, hogy lépjenek be a gyári vállalatba részvényesnek s obeli szándékukat velem mielőbb tudassák.

Kelt Zomborban, 1893. július 15.

Rombay Dezső,
g. e. titkár.

Semmelweis Ignác Fülöp.

1818—1865.

Semmelweis I. Fülöp a magyar orvosok, de meg egyáltalán az orvosi tudományok egyik fő büszkesége. Most egy bizottság alakult egy szobor felállítására; a gyűjtést már országzszerre megindították. Ebből az alkalomból mi is felhívjuk erre a hazafias törekvésre olvasóink figyelmét s hogy megérthessék ezt a fontos szerepet melyet Semmelweis az orvosi tudomány terén betöltött, közöljük a következőket:

Semmelweis I. F., a budai egyszerű szatócsnak — S. Józsefnek — a fia, 1818. évi július 17-én született Budán, a mostani apród utcában, a 3-ik számú házban. Iskoláit Budán és Pesten végezte, majd Bécsbe került jogásznak, hogy hadbíróvá kepezze magát. Igazán a gondviselés újmutatása lehetett, hogy boncolati előadást látván, az orvosi pályára szánta magát. Az első évet Bécsben, a másodikikat és a harmadikat Pesten, a két utolsó évet megint Bécsben végezte, a hol 1844-ben doktorrá avatták. 1846-ban pedig, a régi rendszer szerint, külön szerepet kap a szülészeti és sebészeti doktorságot. Professzorai közül leginkább a birneves Rokitánszky és Skoda buzdították, de ő a szülészeti iránt érzett legtöbb kedvet s 1846-ban a bécsi központi szülészeti osztályán Klein professzornak lett a segéde. Ebben az állásban 1849. március 20-ig maradt.

Melatlan bánásmód a melyben Bécsben részesült, arra bírta, hogy 1849-ben Pesten telepedjék meg, s két évvel átköltözése után a Sz. Rókus-kórház szülőosztályára neveztek ki osztály főorvosává (1851. május 20-ik) s egyúttal ez osztályt, mely a sebészetihez volt csatolva, önállóvá tették; végre 1855. július 18. az egyetemen a szülészeti tanszéket nyerte el, a melyet haláláig töltött be (1865. augusztus 14-ig).

Tanársági működésének kezdetén Semmelweis a bécsi szülőházban szomorú viszonyokat talált; az intézet apótljai között a gyermekágyi láz ijesztő módon pusztított. Os időktől ismerték e betegségét, mely különösen százdunk huszas éveitől kezdve félelmes mértékben ütötte fel fejét és első sorban európaszerre a szülőintézetekbe fészkelte be magát dühöngésével, rémes, dűghalál módjára ezer meg ezer áldozatot ragadva el a fiatal anyák sorából. Megrendítő az az adatok, a melyeket az orvosi évkönyvek gyászlapjai e korszakból megörökítettek. Voltak évek, melyekben Párisnak némely szülőintézetében 100 anya közül nyolc, kilenc, sőt tízenkettő esett áldozatul; s voltak hónapok, melyek alatt a bécsi nagy szülőházban 100 anyára tizenhat, husz, huszonöt haláleset jutott, sőt a melyekben egyikében a halálozás 31 %-ra emelkedett. És e veszedelmek csaknem tehetetlenül állott szemben az orvosi világ: senki nem ismerte keletkezésének módját, senki nem tudta elejét venni, senki nem tudott ellene védekezni.

E szomorú tényeknek lesújtó hatása alatt Semmelweis minden törekvése oda irányult, hogy a gyermekágyi láz keletkezésének módját kiírkéssze. Mert határozottan csak akkor küzdhetünk valamely betegség ellen, ha természetét megismertük. És fáradságtalan kutatásainak csakhamar meglett az áldásos eredménye: már 1847-ben bátran kimondhatta, hogy a gyermekágyi láz keletkezésének módját felfedezte, s nyomban rá be is bizonyíthatta, hogy bűnös módon védekezhetni ellene. A gyermekágyi láz Semmelweis szerint nem egyéb fertőző betegség. A fertőzést minden bomlásban levő szerves állati anyag okozhatja, mely a szülőnek vagy gyermekágyasoknak szervezetébe jut. A gyermekágyi láz keletkezésének ezért legbiztosabban védeni elejét, ha úgy intézkedünk, hogy bomló szerves állati anyagok ne juthassanak szülőnek vagy gyermekágyasok szervezetébe. Ezek azok az igazságok, melyeknek további bizonyítására és terjesztésére szánta hátralevő életét Semmelweis itt körünkben, ahol alapvető munkáját írta meg, mely a gyermekágyi láz keletkezését és az ellene teendő óvó intézkedéseket tárgyalja s a honnan apostol módjára hirdette tanítványainak és a tudományos világnak tanának megdöntöhetetlen tetteit.

Azonban megrögzött fogalmak, természetű vált előítéletek s a megsértett emberi büszség ellen vajmi gyakran küzd hasztalanul az egyes ember. Habár kortársainak legjobbjai közül találkoztak is, kik Semmelweis tanának messzeható befolyását a szülészeti kortaurra teljesen felfogták s lelkesen igyekeztek e tanak tét hódítani, mégis a bécsi orvosi világnak zöme s az akkoriban irányadó szülészeti korifeusok és körök elutasító, sőt ellenséges és támadó állást foglaltak az új tanal szemben s bűvárukat mind elkeseredettebb küzdésre kényserítették. A sors nem akarta, hogy e harenak diadalmas kimenetelét megérje Semmelweis: megtört lélekkel fejezte be 1865. aug. 14. Bécsben áldásos életét.

Hosszu, a szülő emberiségre néve igen hosszú idő telt el, ezer meg ezer fiatal anya szállott kora sirba, míg Semmelweis tanának igazsága teljes érvényre jutott; s aig másfél évtizede, hogy az orvosi világ közös tulajdonává lett. S az utolsó évtizedeknek az orvosi tudományok terén történt bűnös haladás oly biztos építette alakította már a mai napig is Semmelweis tanát, hogy a betegségek ellen való küzdésünkben egyik legbatalmasabb védőbástyának méltán mondható; sőt bátran állíthatni, hogy kevés betegség ismeretes, melynek keletkezése ellen oly biztosan védekezhetni, mint a félelmes gyermekágyi láz ellen, ha Semmelweis tanának megfelelően cselekszünk. Százekrekeke rög azoknak a viruló fiatal anyáknak a száma, kik egyedül az ő töle erdő intézkedésnek köszönhetik azt, hogy életüknek nehéz óráin sérelem nélkül estek át s megmaradtak az életnek, családjuknak s a társadalomnak. S nincs is manapság

civilizált ország, melynek orvosai ne ismernék el és ne dicsőítenék Semmelweis halhatatlan érdemeit; s tanát orvosi rendünk legkiválóbb férfiai hirdetik és terjesztik. Reproductiúra érdemes az a levele, a melynek kíséretében németül írt könyvét (Die Aetiologie, der Begriff u. die Prophylaxis des Kindbettfiebers) a magyar tudományos akadémiának küldte meg. A levél így hangzik:

"T. Akadémia! A „gyermekágyi láz“ nevezete alatt már öt idők óta ismeretes betegség e század folyama alatt mindig növekedő mérvben és hevességgel rohanta meg Európa szülészeti intézeteit és népességét, s ezekre megy évenkénti száma azon anyáknak és gyermekeknek, kiket áldozatul magával ragadott.

A Gondviselés kegyelméből sikerült nekem tisztelettel alólrtnak ezen irtozatos, eddigelé járványosnak hitt kór valódi természetét felfedezni s e felfedezés nyomán egyszersmind (mi a fődolog) a betegség nagyobb mérvbeni fellépését oly mértékben megátolni, hogy miáltal előbb pl. a bécsi szülészeti intézetnél néha 31 %-nyi is volt a gyermekágyi láz okozta halálozás, addig ott, hol az általam javasolt elővigyázati rendszabályok megtartatnak, a halandóság 1 %-ot sem érhet el.

Sorsom ugy hozta magával, hogy midőn e felfedezést (1847-ik évben) tettem, mint a bécsi szülészeti intézet segédorvosa hazám határain kívül tartózkodtam. Így történt, hogy felfedezésem legelőször is a német szakközönségnek lön bemutatva.

Hazamba visszatértem után a magyar szakértő közönségnek is előadtam tapasztalataimat s elméletemet a gyermekágyi láz körül az itt megjelenő „Orvosi hetilap“-ban.

Mialatt azonban tanom nálunk nem talált ellenzőre, több rendbeli részint megálmadásoknak, részint elferdítéseknek volt az kitéve Németországban.

Az emberiség iránti kötelesség parancsolta most már elméletemet még egyszer kifejteti s az ellene felhozott védek semmisségét kimutatni, mint az itt felmutatott, s tekintve a közönséget, melyre hatnom kellett, szűkségkép németül írt munkában teljesítek.

Fogadjá a tekintetes Akadémia könyvtára számára munkámat, mint legőszintűbb tiszteletem jelét. Semmelweis Ignác, egyetemi tanár."

Péter és Bánk-Bán összeküvése.

(Irtá Erdűhelyi Menyhért. Uvidék, 1893. 1—140. l. Ára 1 frt.)

Szép fejlődésnek indult megyei történetirodalmunk egyik legbesebb termékeknek kell tartanunk azt a csinos kiállítású kötetet, mely csak imént jelent meg a könyvtárcs. Erdűhelyi Menyhértnek, a jeles tehetségű történetbűvárnak, tanulmánya ez, a kit a „Bácska“ olvasói, mint e lap külső dolgozófársát, már régebb idő óta igen előnyösen ismernek. Erdűhelyi Menyhért bácskai íróársunknak, fiatal kora dacára, már eddig is nagy érdemei vannak a helyi történetirodalom művelése körül, mert ő már Uvidék sz. kir. város törvényhatóságának megbízásából e város monográfiáját is elkészítette s azon kívül számos jeles történeti dolgozatával a Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat évkönyvének tartalmát is gazdagította.

Volt alkalmunk Erdűhelyinek, a bácskai fiatal lelkesnek, történeti dolgozatait behatóan tanulmányozni, s mindenkor új találat, hogy őt mint írórt és bűvárt ernyedetlen szorgalom, éles kutatói szem, erős történetkritikai érzék és szépen gördülő előadóképesség tesz jellemzetessé, tehát mindazon előnyökkel rendelkezik, a mi egy történetírórt legszebb irodalmi sikerekkel kecsegtethet.

Mindezen írói tulajdonságok pompás összhangban nyilatkoznak a tudós szerző nagy apparátussal s kiváló gondalal írt újabb jeles művében, a „Péter és Bánk-Bán összeküvése“ című tanulmányban, melyről itt pár sorban megemlékezni akarunk, bár bizton hisszük, hogy e mű a fővárosi sajtóban és a központi irodalmi körökben is méltó elismeréssel és méltánylattal fog találkozni.

Mert Erdűhelyi könyvének tárgya a legszelebb körök figyelmére méltó történelmi tény, a melynek kiszűnezett és jórészen költőileg elváltoztatott hagyományról részint a történelmi, részint a Katona által írt remek Bánk-Bán c. drámából minden művelt ember ismeri. A tudós szerző e hagyományt tisztán történetírói objektív állásponttal teszi tanulmánya tárgyává s éles kritikai bűnkéssel hámozza ki a történelmi igazságot a mondai és legendai tömkelegből.

Az eddigi történeti felfogás a Bánk-Bán drámával egyértelműleg az volt, hogy II. Endre király nejét, Gertrudot, Bánk és társai egy szóval tisztán csak a miatt ölték meg, mert Bánk nejét, Melindán, a királyné hozzájárulásával sérelem esik, s ebben az u. n. Melinda-affaire-ben a királyné gyilkosaként Bánk-Bán szerepel. Erdűhelyi azonban beható forrástanulmányok alapján teljesen meggyőzőleg kimutatja, hogy e drámáilag oly kiváló hatású Melinda-affaire teljesen ellenkezik a történelmi valósággal, mert Gertrud királyné nem személyes okokból s nem is Bánk, hanem Tőrefi Péter ispán által öletett meg, még pedig tisztán politikai indokokból.

A drámai irodalmunkban oly híres „Bánk-Bán“ tragoedia történelmi háttere tehát most a jeles szerző könyvének elolvasása után teljesen megváltozik. E könyvben kellek ki van mutatva, hogy Bánk nem volt gyilkos, hanem csak részese egy nagy összeküvéstnek, melyet az idegen befolyást megtorolni s ellensúlyozni törekvő nemzeti érzület emberei Tőrefi Péter és társai indítottak; hogy a Melinda-affaire semmiféle történelmi alappal nem bír s hogy az egészen a későbbi kornak költői phantazijából eredett.

Mindezt a tudós szerző bő tárgyalóssággal fejti ki művében, melyel ugy látszik annál nagyobb előszerelettel foglalkozott, mert a II. Endre király korabeli összeküvése hőse, Tőrefi Péter, bácskai nagybírtokos és főispán volt, a kinek emléket a mai Uvidék története és a mai Pétervárad neve egyaránt hirdetik. És éppen ezért Erdűhelyi nemcsak a Melinda-affaire valótlanosságának felderítésével s az összeküvést igazi céljainak kimutatásával, hanem a drámában szereplő gyémének történeti jellemzésével is foglalkozik, figyelmére méltatva minden vonatkozást, a mi vármegyénk helyi történetére tartozik.

E mű tehát tárgyalja fogva is közelebről érdekel minket bácskaiakat, bár jól tudjuk, hogy a hazai irodalmi körök figyelmét is nagyban fel fogja kelteni. Mi

részünkről ehhez csak gratulálhatunk a jeles szerzőnek, a kinek jövőndi irodalmi sikereiből legjobb ajánló levél e könyv, s éppen azért szivesen ajánljuk azt minden irodalombarát figyelmébe.

Muhoray Alfonz.

Tankerületi XXI. évi közgyűlés.

A Bács-Bodrogh vármegyei tankerületi közgyűlési tanító-egyesület 1893. évi szeptember hó 8. és 9. napjain Zentán tartandó XXI. évi rendes közgyűlésének sorrendje.

Első nap.

Pénteken: szeptember hó 8-án.

Választmányi ülés délelőtti 9 1/2 órakor. Ennek tárgyai:

a) Az albizottságoknak a közgyűlési tétélekre vonatkozó bírálatát tárgyalja s ennek alapján a pályadíjnyertes, — úgy a közgyűlés előtt felolvasandó munkákat sorrendszerűleg kijelöli.

b) A közgyűlés elé terjesztendő ügydarabokat átvizsgálja, a tárgyalandó indítványok fölött javaslatot készít s a közgyűlés ügyrendjét végleg megállapítja.

Második nap.

Szombaton: szeptember hó 9-én.

Reggeli 9 1/2 órakor közgyűlés. Ennek sorrendje:

1. Előnöki megnyitó.
2. A járáskörök évi jelentései.
3. A következő tétélek tárgyalása:

a) „Miként és milyen terjedelemben tanítassék a természettan és vegytan az elemi népiskolában?“

b) „Két gyakorlati előadás az alkotmánytanból. (Választás szerint az elemi- vagy polgári iskola tananyaga köréből).“

c) „Mivel a polgári leányiskolák új szervezettük mellett oly fokú társadalmi és tudományos műveltséget nyújtanak, mely a jelenlegi földműves és sok esetben az iparos osztálynak is műveltségi fokát messze túlszárnyalja, nem rejt-e veszélyt magában — legalább egyelőre — erkölcsi és családi szempontokból az a körülmény, ha az alsóbb néposztály leányai polgári iskolák kiképzést nyernek a nélkül, hogy valamely szakpályára lépni óhajtanának?“

4. A jövő évi közgyűlési tétélek megállapítása.
5. A pénztárvizsgáló bizottságnak a pénztár állapotára vonatkozó jelentése s a fölmentvény megadása fölötti határozat.

6. A jövő évi költségelőrányszat megállapítása s ezzel kapcsolatban az 1894. évi közgyűlési tétélekre kitűzendő pályadíjak beosztása.

7. Az alapszabály 16. §-ának d) pontja értelmében a közgyűlést megelőzőleg 15 nappal beterjesztendő indítványoknak tárgyalása.

8. Az 1892. évi közgyűlés határozatának XXI. pontja figyelembe vételével: a jövő évi közgyűlés helyének kijelölése.

9. Az alapszabály 7. és 8. §-ainak értelmében megejtendő tisztújítás.

Az egyesületi tagok, kik a központi választmány-nak nem tagjai, a közgyűlésen tartoznak csak megjelenni; a mennyiben pedig a megjelenésben gátoltnak: az alapszabály 16. §-ának b) pontja értelmében kiállítandó írásbeli igazolásaik szeptember hó 5-ig a központi elnökséghez, — ezen időn túl pedig esetleg megbízottai útján, szeptember hó 8-án az elnökséghez választmány elnökéhez terjesztendőek be.

A körüi jelentések, úgy a felolvasás alá eső munkák indokolt előterjesztése szempontjából óhajtható, hogy a körök jelentései a körüi elnökök, a tétélek pedig a kidolgozó által adassanak elő. Felkérem azért a körök elnökeit, valamint a dolgozókat, hogy távolmaradásuk esetében helyetteseikről kellő időben gondoskodjanak s azokat f. évi szeptember hó 5-ig az elnökségnek bejelentésék.

A közgyűlési tétélek mindegyike pályadíjnyertes tételt képez s a végleges bírálat alapján abszolút becses el bíró munkának kitűnt dolgozat 40—40 drb koronával lesz jutalmazva. A dolgozat jelölés zárt levélke kíséretében legkésőbb f. évi augusztus hó 15-ig a körök elnökei útján, vagy pedig személyenkint egyenesen a központi elnökséghez küldendőek be, e határnapon túl beérkező munkák figyelembe nem vétetnek s pályabírálat alá nem bocsátatnak. Az egyesület minden tagjának jogában áll nemcsak egy, hanem a kitűzött tétélek összesére is munkát küldeni be.

Felkérem a körök, valamint az egyesület kültagjaira nézve e célból megkeresett iskolaszékek elnökeit, hogy a közgyűlésen résztvevő tagok megjelenését, az érkezés napjának s idejének pontos kitétele mellett — az elszállásolás igénybevételének kitételeivel — Zentára a „Megyei közgyűlési tanító-egyesületi közgyűlést rendező bizottság elnöke“-hez legkésőbb f. évi augusztus hó 31-ig terjesztésék be. Tekintve az elszállásolás nehézségeit, már most figyelemzetem az egyesület t. tagjait, hogy a fenti határidőnek elmulasztásával a később beérkező e nem-beli óhajuk figyelembe nem vétetik.

A közgyűlés alkalmára kibocsátandó helyi tájékoztató program minden egyes tag részére a jelentkezés-nél lesz a rendező bizottság által kézbesítve.

Zomborban, 1893. évi június hó 27-én.

Schmausz Endre s. k.,

a Bács-Bodrogh vármegyei közs. tanító-egyesület elnöke.

Közgazdaság.

Rovarirtószér. Főképen a levéltetvek és hasonlók irtására szolgáló szer Lake H. szerint két oldaltól állítható elő, melyekből az egyik a lógesztenye gyümölcsének kifőzéséből, míg ellenben a másik a fenőgyantának szódaoldatban való feloldásából nyeretik. Mindkét folyadék összekevertetik és az illető növényekre fecskendeztetik.

Gyémántot tartalmazó meteorok. A geológusok közt a gyémánt keletkezésére vonatkozólag több nézet uralkodik. Igen elterjedt az, amely szerint e tisztán szénből álló nemeskő szerves szénből keletkezett, tehát egy eltűnt növényvilág maradványa, épen úgy, mint a kőszén. Ha e nézet igaz, úgy akkor minden gondolkodó ember agyában sajtáságos következtetéseknek és kérdéseknek kell felmerülni, ha megtudja, hogy az Arizonában talált meteorokban apró gyémántokat fedeztek fel. A követ, melynek feltűtlen apró fénylő

pontok valának lártörte és vegyelemző pontok egy része k

Női asztal.

hágai asztalos-szöve Zsófi kisasszonyt, e kebelébe, miután legelső eset, hogy 16 éves leány, akérvett magának önállóshoz állt be tanulmatutott és a választást. Christensen hogy az amerikai a

Amerikai a

A földmíveléstügyi állami amerikai szövezésre álló vessző eladásra kerülnek 8—14, illetve 20—23 saloniók, Viállak, sima és győzere darabonként és per Megrendelések a fől hó 31-ig terjesztend

A foltalás

lesznek. Miután a petroleummal hajtott úgy illyent elektrom az hallatszák, hogy nel a vonó erőt ber „fin de siècle“ kocság felemelő érzete elül egy bensülni t leum és az ülés alabban, hol az öngyí utast valószínűleg a megbűntetik.

Fogaskerék

működnek, már Né pedig Loewe A. C. is figyelemre méltó alkalmosak, így pl. tromotorjainak horg malmokban, papírghatók, hol is ezáltal zajt mellőztük. De h melyek lakott térség

Rudak sod

kat, melyek különö Koetz günnigfeldi e hogy ez utóbbiak n cinkkel itatva lesznek hézagok a fémmel k vesztik hajlékonyság

Új kóragas

cég, amelyről a es zottság elismerőleg kénből, azután vasb megolvastott állapot nak köbe való öntés

Gyakorlati

ügyi miniszter rende találmányokat. Ujat iparkamarát értesíti, konsul jelentésében fontos találmányt kö ilyen ipartechnikai találmány azon sze melyet W. S. Lays használatban levő k helyettesíteni. Képes szítászövetek elkészítéséről. Termelő k egész 20 tonna lószó az aranyozókra néz

ezzel a kínai arany enyv készítésének következő: Felmeleg grammatot a legjobb életerett 120 gr. anis selyemszöveten keré folyadékot terpetinó összekeverik. Ezen aranyozásnál mint a gyakran észlelhető, k nézve fontos azon t talált fel és a megy forrasztás állítható horgony- és ón-ötve következő arányban 20 rész horgony és 3

az eljárás a követke meg egy olvasztó tégymutot és csak vég jól fel kell meglegiten előállított ötvözet nem más fémhez is haszn

Mésvásárla

terium felhívja minitokában három és t évét még meg nem óhajtkák, hogy ebből hogy a ménlő, mely ségben vagy pusztá miniszteriumnál (50 k legkésőbb f. é. augus mének a bejelentése helyeibe képest, úgy központokot fognak veltér tekintetében megvásároltatni és a mének, tekintettel a r vásároltatni nem f minősége a megszerz veltér vételára csak fog az adóhivatalnál vásárlás alkalmával k ből bejelentendő me gazdasági egyesület tember 1-én 2-án ren csakis Kolozsvárott e nak szemle alá vétett zett egyesület részér

pontok valának láthatók, egy francia vegyész ketté törte és vegyelemzte, miközben kiderült, hogy a fénylő pontok egy része korund, másrésze pedig gyémánt.

Női asztalos-segéd. A napokban a kopenhágai asztalos-szövetkezet egy fiatal leányt, Christensen Zsófi kisasszonyt, egy hajóskapitány leányát, vett fel kebelébe, miután segédi darabját elkészítette. Ez a legelső eset, hogy nősegédet nyilvánosan elismertek. A 16 éves leány, aki már kora ifjúságában nagy kedvet érzett magának önálló existenciát biztosítani, egy asztaloshoz állt be tanulónak, nagy szorgalmat és buzgóságot mutatott és a választott hivatásban igen hamar kiképezte magát. Christensen kisasszony most Chikagóba utazik, hogy az amerikai asztalos mesterséget tanulmányozza.

Amerikai fajtájú szőlővesszők eladása. A földmívelésügyi miniszterium közhírré teszi, hogy az állami amerikai szőlőtelepeken — feleslegképpen rendelkezésre álló vesszőmennyiségből 1894. év tavaszán eladásra kerülnek a) alanyfajok sima és gyökeresek 8—14, illetve 20—30 frton és pedig Ripariák, Vitis salomiok, Viállak, Ruperstrisek; b) közvetlen termők sima és gyökeresek 8—14, illetve 25—30 frton ezer darabonként és pedig Jakvez, York, Maderia és Othellók. Megrendelések a földm. miniszteriumhoz f. évi október hó 31-ig terjesztendők fel.

A feltalálók mindinkább merészebbek lesznek. Miután röviddel ezelőtt egy kocsi, melyet petróleummal hajtottak, Berlinben kísérletet tettek és egy ilyen elektromos világitással üzembe vettek, most az hallatszik, hogy egy oly kocsi szerkesztettek, melynél a vonó erőt bensin pótolja. Az utasban, aki ezen „fin de siècle“ kocsi használja, mindenesetre a biztonság felemelő érzete lép fel, ha a kocsi ül, melyen ellül egy bensinnel telt léggömb, hátul egy kanca petróleum és az ülés alatt egy elektromos telep van. Londonban, hol az öngyilkosság megkísérlését büntetik, az utast valószínűleg a kocsiból való kiszállás alkalmával megbüntetik.

Fogaskerekeket bőrből, melyek zaj nélkül működnek, már Németországban is állítanak elő, még pedig Loewe A. C. berlini cég. — E kerekék már azért is figyelemre méltók, mivel nagyobb erők áttételére is alkalmasak, így pl. az elektromos utcai kocsik elektromotorjainak horgony-hajtó-kerekerei gyanánt, valamint malmokban, papírgyárakban, sörházakban is használhatók, hol is ezáltal a vaskerekék által okozott terhes zajt mellőzik. De használhatók teherkocsi kerekékül is, melyek lakott térségen vonulnak keresztül.

Rudak sodronyból. Vékony és könnyű rudakat, melyek különösen szivattyú rudakul használhatók, Koetz günnigfeldi cég oly módon állít elő sodronyokból, hogy ez utóbbiak megolvastott cinnel, ólommal vagy cinkkel itatva lesznek, úgy hogy az egyes sodronyok közti hézagok a fémrel kitöltetnek, amiáltal az oszlopok elvesztik hajlékonyságukat.

Új kőragasztó állít elő Hirsch & Com. bécsi cég, amelyről a cs. és kir. technikai és adminisztratív bizottság elismerőleg nyilatkozott. E ragasztó fele részben kénből, azután vasból, kovásvából és agyagból áll és megolvastott állapotban használják. E ragasztó a vasnak kőbe való öntésére használják.

Gyakorlati találmányok. A kereskedelemügyi miniszter rendesen közli a kamarákkal a gyakorlati találmányokat. Ujabbán a szegedi kereskedelmi és iparkamarát értesíti, hogy a liverpooli osztrák-magyar konsul jelentésében néhány ipartechnikai szempontból fontos találmányt közöl, melyek a következők: Az egyik ilyen ipartechnikai szempontból fontosnak tekinthető találmány azon szőrszita-szövő mechanikai szövőgép, melyet W. S. Laycsett talált fel. Ezen gép még mindig használatban levő kézi szitászövő székeket van hivatva helyettesíteni. Képes 14 egész 36 angol hüvelyk széles szitászövetek elkészítésére. Az előkészítése aránylag egyszerű. Termelő képessége nagy; hetenkint képes 15 egész 20 tonna lőszort felszóni szitászövetvé. Egy másik az aranyozókra nézve fontos találmány. Azt vélik, hogy ezzel a kínai aranyozó enyv titkát felejték fel. Ezen enyv készítésének módja a konsuli jelentés szerint a következő: Felmelegítetnek valamely fémlemezben 300 grammot a legjobb lenmagolajból a forráig. Midőn ez elértett 120 gr. anime gyantát kevernek hozzá. Ezután selyemszöveten keresztül szűrjük és a keresztül szűrt folyadékot terpetinnel hígítjuk; végre pedig miniummal összekeverik. Ezen enyv állítólag fém, fa, üveg stb. aranyozásnál mint alapbevonat, miként az a kínai tárgyakon észlelhető, kitűnő szolgálatokat tesz. A fémiparra nézve fontos azon találmány, a melyet egy norvégiai talált fel és a mely új, alumínium számára igen jó gyorsforrasztó állítót elő, ezen gyorsforrasztó áll cadmium-, horgony- és ón-ötvetből. Az itt felsorolt fémek a következő arányban ötvöztetnek: 50 rész Cadmium, 20 rész horgony és 30 rész ón. Az ötvözet előállításánál az eljárás a következő: mindenekelőtt az ónt olvasztják meg egy olvasztó tégelyben. Azután hozzáteszik a cadmiumot és csak végül a horgonyt. Ezen ötvözetet igen jól fel melegíteni, keverni s végül lehűteni. Az így előállított ötvözet nemcsak alumíniumhoz, hanem bármely más fémhez is használható gyorsforrasztó.

Mérvásárlás. A földmívelésügyi m. kir. miniszterium felhívja mindazokat a tenyésztőket, kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de a nyolcadik évet még meg nem haladt betöltött, de a nyolcadik évet még meg nem haladt ménló van, és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli számdékukat annak kitüntetésével, hogy a ménló, mely vármegyében, mely városban, községben vagy puszán áll, továbbá az eladási árt is a miniszteriumnál (50 kros bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb f. é. augusztus 20-ig jelentsék be. Az eladandó mének a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakóhelyeikhez képest, úgy a mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottmányilag megvizsgáltatni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni, 165 eméternél alacsonyabb mének, tekintettel a méntelepeken már meglévő anyagra vásároltatni nem fognak, kivéve, ha az egyed kitűnő minősége a megszerzést kívánatosá tette. A megvásárolt mének vételára csak 1894. évi január hó első felében fog az adóhivatalnál utalványoztatni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend. A királyhágóntul meggyéből bejelentendő mének úgy mint tavali is, az erdélyi gazdasági egyesület által f. évi augusztus 31-én, szeptember 1-én 2-án rendezendő kiállítás alkalmával, tehát csakis Kolozsvárott és pedig a lókiállítás előnapján fognak szemle alá vétetni, a melyre tájékoztatásul a nevezett egyesület részéről közzétendő program szolgálend.

Háromszázezer forint selyemből. A selyemtenyésztés népszerűsítéseért mindent elkövetnek illetékes helyen, de a közönség nagyon nehézkesen, tartózkodva akarja elismerni annak hasznosságát. A szegedi kereskedelmi és iparkamara írt át ez ügyben Szeged polgármesteréhez, hogy a törvényhatóság területén a selyemtenyésztést igyekezzék terjeszteni és első sorban az eperfa tiltásról gondoskodják. Nem megvetendő a haszon, mely a gubónevelésből a vele foglalkozókra hárul és például Bács-Bodrogh megyében 300,000 forint évi jövedelmet hajt a selyemtenyésztés.

Takarmány.

Abból az alkalomból hogy a magyar és az osztrák földmívelésügyi miniszterek intézkednek a magyar takarmány-termés kivitelének megtiltása ügyében, — önkéntelenül fölmerül a kérdés gazdáink előtt, hogy vajjon mi lehet az oka ennek a nagy horderejű intézkedésnek.

Ideiglenes lesz ugyan az intézkedés — de kiterjed az összes takarmánynemekre, holott eddig pl. a széna, lóhere, szalma, olajpogácsa stb. — különösen a határ-széli vidékeken — rendes kiviteli cikk volt s gazdáink közül sokan vették igénybe a külföldi piacokat.

A kérdésre körülbelül a következők adhatják meg a feleletet:

Magyarországban minden tekintetben kielégítőnek ígérkezik a takarmánytermés, dacára annak, hogy az anyaszéna sok helyütt nagyon is kevés és rossz volt. Szalma is lesz elég, minden várakozás ellenére, úgy, hogy Magyarország az idén is eladhat takarmánykészletéből egy, ha nem is oly nagy részt, mint más évben. E felesleges takarmánykészlettel szemben áll azonban Francia-, Németországban és Svájcban aránytalanul nagyobb szükséglet, sőt Ausztriának is nagy része, így különösen Csehország, Szilézia, valamint az alpesi tartományok is olyannyira szenvednek az állatállományukat veszélyeztető takarmányhiányban, hogy különös tekintettel arra, hogy az idei hosszú teelés az összes tavalyi készleteket felemészítette még Magyarországon is, nagy bevételre szorulóak.

Miután Franciaország, később Németország eltöltötte a takarmány kivitelét, a mi mezőgazdaságunkat az a nagy veszély fenyegeti, hogy a meglévő takarmánykészletek, habár emelkedő áron, kivitelnek a monarchiából és akkor később tavasszal, nem leszünk képesek az egy sem elég állat-állományunkat fenntartani. Ezzel nemcsak fontos nemzetgazdasági, tehát közgazdasági, hanem döntő katonai érdekek is vannak egybe kapcsolva. Nem a katona lovak takarmányáról van itt szó, mert ez a takarmány szerződésileg úgy is biztosítva van, hanem első sorban összes lovaknak fenntartásáról, mint hadseregünk harc képessége nevezetjének biztosításáról, miután éppen lovagnál a szénát vagy szalmát nem lehet más, még ha értékebb takarmánnyal is pótolni. Nem kevésbé fontos éppen a mostani körülmények között összes többi állatállományunk épségben tartása, miután a jövő évben ahogy sem leszünk azon helyzetben, hogy a külföldnek a közelebbi években okvetlenül megkisebbedett állatállományából kiegészíthessük saját állományunk hiányzó részét, míg ellenben a most, habár drágán fenntartott állatokért később okvetlenül megkapjuk a mostani el nem ért nyereséget sokszorosan felülmúló hasznot. A takarmány-feleslegünket azért mégis jól fogjuk értékesíthetni, miután azok aligba fogják fedezhetni Ausztria szükségletét is és ez értékesítés két irányban történhetik.

Ama vidékeken, a hol a tudóvész uralkodott, eladhatják gazdáink felesleges takarmányukat minden további gondolkodás nélkül Ausztriába. A többi vidékre azonban leggyakorlatibb és leghasznosabb volna nemcsak Ausztriából, hanem külföldről is behozni akárminő állatokból álló csordát, nyájakat stb. teelésre. A külföldi, takarmányra szoruló gazdák akkét küldhetnek be teletetésre állatokat, ha pl. a jóláttelt állatoknak egyharmad vagy egynegyedrészre az illető magyar gazdának jutna jutalekül az elfogyasztott takarmányért. Mindez természetesen csak akkor volna keresztülvihető, ha az ily célból behozott állatok szállítási díjkezdvevény mellett volna eszközölhető. A külföldi gazdák megmenekednének nagy gondjaiktól takarmány tekintetében, a magyar gazdák pedig földjeiknek jelentékeny javításán kívül kézzel fogható nyereséggel bírnak. A kiviteli tilalomnak mérve, valamint az átmenetre vonatkozó intézkedések a legközelebbi napokban lesznek megállapítva.

Szerkesztői üzenetek.

E. K. Kulpin. Tehetségtől tanuskodó, meglehetősen verseléssel megírt két dalt kaptunk öntől. Az egyiket be is soroztuk, és pedig a „Dal“ címűt. A másik szintén ügyesen van megírva, de határozott plágium. Olvassa csak el Petőfi „Szeptember végén“ e. versét. Éppen ezért, a mikor a jövőben is szívesen látjuk verseit, csak arra akarjuk figyelmeztetni, hogy első sorban törekedjék eredetiségre; annál is inkább ez legyen a főgondja, mivel verselési technikája elég ügyes. Különbön köszönet!

Sch. J. Baja. Nagyon sajnáljuk, de verse most még inkább nem közölhető. Tanácsoltuk, hogy az eredeti gondolat kedvéért dolgozza át s ön ezt meg is tette: nagyot rontott a versén. Különbön ami lakonikus rövidségű levelét illeti, erre nézve megjegyezzük, hogy egy 12. szóval tizenkét soros rossz vers még nem kötelez bennünket a tiszteletpléddány megindítására, pedig ön mintegy kötelezni akar erre bennünket, a midőn nem egész udvarias hangon így ír: „közlés esetén számot tartok tiszteletpléddányra“.

F.—Ö. Ön kíváncsi arra, vajjon fognak-e most válaszolni a már másodsor beküldött s „Bizalmasan“ e. versének sorsára vonatkozólag s egyszersmind esodálkozását fejezi ki, hogy mért nem üzentünk első ízben. Ne keresse kérem se a postában, se a mi feledékenységünkben a hibát, hanem igen is a versében. A költemény ugyanis nem ütötte meg első ízben sem a mértéket és most sem. Első ízben nem üzentünk azért, mivel azt hittük, hogy ön, akitől már igen szép dolgokat kaptunk, hallgatásunkból meg fog mindent érteni. De most, ha úgy kívánja, válaszolunk. Költeménye azért nem üti meg a mértéket, mivel tartalma, főleg a befejező fordulat lapunk szolid szellemével nem egyeztethető össze. Máskülönbön azonban igen szívesen látjuk jövőre is verseit!

Rodrigo. „Ábránd“ e. versét besoroztuk, addig azonban a legjobb akarat mellett sem közölhetjük, a míg meg nem nevezi magát. Erre vonatkozó választ várjuk.

P. Ádám. Az egyik verséből közöljük a következőket:
„Minek a szív, és a kebel?
Ha nem lakik, bent szerellem;
Miért termesz“, rétt virágokat,
Ha virolni, ott nem szabad.“

Nem is hangzik olyan rosszul, de előbb tessék csak a helyesírást megtanulni s addig a saját érdekében ne kopogtasson be sehová.

Naptár. Julius.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
21 Pént.	Dániel pr.	Dániel	9 Pankrác pk.
22 Szom	Már. Magd.	Magdolna	10 Leone vt. ts.
23 Vas.	A 9 Apollin.	A 8 Apollin.	11 C 8 Euf. vt.
24 Hétfő	Krisztina	Krisztina	12 Prokl. Hilár
25 Kedd	Jakab ap.	Jakab	13 Gábor főan.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Alkalmazást nyer.

Jegyzői irodámban egy fiatal ember, kinek a jegyzői teendőiben már némi jártassága van, mint végrehajtó alkalmazást nyerhet, teljes ellátás, lakás és havi 10 frt o. é. fizetés mellett, — állását augusztus hó 1-én tartozik elfoglalni.

Vaskuton, 1893. évi július hó 13-án.

PACHER BÉLA,

jegyző.

Legjobb gyártmány.

Legjobb gyártmány.

Peronospora fecskendő

erős vörösrézből 14—16 és 18 forint.

Valódi peronosporin por

kilója 95 kr.

Községeknek, kereskedőknek, szőlőtulajdonosoknak nagyobb vételnél meglehetősen árengedmény.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközölhetnek.

A permetezőkért, ugyancsak a peronosporin porért szavatolok.

Teltsch Gáspár,

peronospora fecskendő gyártója ZOMBORBAN.

Legjobb gyártmány.

Legjobb gyártmány.

Hirdetmény.

A gákovai vadászati jog az 1893—95. vadászévekre folyó évi július hó 30-án d. u. 4 órakor a legtöbbet ígérőnek **Ripp Józsefnél Gákován** albérlétebe fog adatni.

Nagy alkalmi vásárlás!

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy a volt **Grünwald Ignác**-féle üzletet a Falcione Gyula-féle házban, a „korzón“ megnyitottam, és ezáltal abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a bennlévő összes ur- és női divat-cikkeket a

legolcsóbb árak mellett

a n. é. közönség rendelkezésére juttassam.

Kiváló tisztelettel

3—1

Grünwald J.

Minden színű csipkékre, selyemszallagokra és különösen dús választékban levő játékszerekre felhívom a nagyközönség becses figyelmét.

Egy jó házból való fiu tanoncúl azonnal felvétetik.

Zongora eladás.

Egy egész új, kitűnő s esinos zongora Haasz Mihály tanítónál jutányos áron eladatik Kulán.

KÖSZÉN RAKTÁR.

Van szerencsém a t. földbirtokos és gépész uraknak figyelmébe ajánlani a cséplés idényre gépfűtő-szenet, a legjobb minőségben és legjutányosabb ár mellett. Ezenkívül raktáron tartok állandóan kovács- és kályhafűtő-szenet.

Becsés megrendeléseiket kérve, maradok kiváló tisztelettel

METZ JÓZSEF,
bajai-ut 425. szám.

2-2

2694. sz.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Bajmok községben elhalálozás folytán megüresedett s évi 300 frt javadalmazással egybekötött végrehajtói állás f. évi július hó 24-ik napján d. e. 9 órakor fog Bajmok község-házánál választás útján betöltetni.

Felhivatnak pályázni kívánók, hogy életkorukat, erkölcsi viseletüket, iskolai képzettségüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelendő kérvényüket a választást megelőző napig hivatalomnál nyújtsák be. — A később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Almás, 1893. évi július hó 5-én.

Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

3-3

4495. szám.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyéhez tartozó Mosorin, Vilova és Lok községekből álló körorvosi állásra ismételt pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. és 1883. évi I. t. c. 9-ik §-ában előirtak alapján felszerelt kérvényeket f. évi szeptember hó 15-én délután 5 óráig annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az orvosi állás javadalmazása áll 800 frt évi fizetésből.

Kelt Títelen, 1893. évi július hó 14-én.

Főszolgabíró szabadságon.

Ifj. SEMEÖ JÁNOS,

szolgabíró.

3-1

1219. szám.
kig. 1893.

ÁRLEJTÉSI HIRDETÉMÉNY.

Mélykut község alulírott előjárósága ezennel közölni teszi, hogy a költségvetésileg 6968 frt 17 krral előirányzott nagyvendéglő felépítését f. hó 26-án délelőtt 9 órakor a község-ház tanács-termében megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésen a legkevesebbet vállalkozónak kiadja.

A költségterv és árlejtési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor betekínthetők.

Kelt Mélykuton, 1893. évi július 14-én.

Lajthay Benjámín,
jegyző.

Mikó Mihály,
bíró.

3-2

2404. sz.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Mélykut községben megüresedett s 300 frt fizetéssel javadalmazott községi irnoki állás f. é. augusztus hó 28-ik napján fog Mélykuton, a község-házánál választás útján betöltetni.

Felhivatnak pályázni kívánók, hogy a megyei törvényhatósági bizottság által 6/közgyűlés 1887. sz. a. alkotott szabályrendelet 9. §-ában előirt képesítést igazoló okmányokkal felszerelendő kérvényüket a választást megelőző napig alulírottán nyújtsák be.

Almás, 1893. évi július hó 5-én.

Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

3-2

Pályázati hirdetés.

A filipovai r. k. népiskolánál nyújtandó folyótan megírt II. vegyes osztályu, német-magyar tantervű tanítói állásra augusztus hó 1-ig pályázat hirdettetik. Javadalom: 400 frt készpénz, 5 hold jó minőségű szántóföld haszonélvezete adóteherrel és 40 frt lakbérlettel. Előléptetés esetén az I. vegyes osztályu német-magyar tantervű állásra is ezennel a fenti napig pályázat nyitattik. Ennek javadalma: 400 frt készpénz, 5 hold szántóföld adóteherrel és egy szobából álló szabad lakás. A hegedülésben és orgonálásban való jártasság megkívántatik. A kántort szükség esetén helyettesíteni tartozik. Ismétlő iskoláért külön díjazás nem jár. A kellőleg felszerelt és bélyeggel ellátott kérvények a r. kath. iskolaszékre címezve alulírottak Filipovára (Bács-vármegye) küldendők. Az állás szeptember hó 1-én elfoglalandó.

Martin József,
esperes-plébános.

2-1

Kiadó lakás.

3 szoba-, konyha-, éléskamra-, pince-, padlás- és falkamrából álló lakás, augusztus 1-től, esetleg előbb is, kiadó Apolló-utca, 33. sz. a.

2781. szám.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

A 3/1891. számú községi szabályrendelettel a törvényhozás, illetve törvényhatóság intézkedései szervezett községi rendőrség létszámában megítésett gyalog rendőri állásra, melylyel évi 300 frt készpénzfizetés van összekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázó által igazolandó, hogy:

- a) magyar honpolgár;
- b) védkötelezettségének megfelelt, 24. évét betöltötte az 50-et pedig el nem érte;
- c) fedhetlen erkölcsű, teljesen rovatlan előéletű;
- d) teljesen egészséges;
- e) írni, olvasni tud és a községben divó német nyelvet bírja.

Az alkalmazásnál elsőbbség adatik:

1. Az 1873. évi II. t. c. értelmében kedvezményezett altisztek és kiszolgált állami csendőröknek.
2. A hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyéneknek.
3. Kifogás nélküli rendőrségi szolgálatban (nem felelős öri minőségben) alkalmazásban állott egyéneknek.
4. Végül előnynek tekintetik minden körülmények közt a szolgálati magyar nyelvnek szó- és írásban való bírása valamint a nőtlenység.

Fenti körülmények és előnyök közokiratokkal igazolandók, az egészségügyi állapot törvényhatósági orvosi bizonyítvánnyal olyképp igazolandó, hogy a szellemi és fizikai állapot és fobb érzékeknek, hallás és látásnak teljes bírása is kintnyűk.

Pályázati kérvények fentiek szerint okmányolva alulírott előjárósághoz 1893. évi július 26-ig napjáig bezárolag benyújtandók.

A ruházatot a rendőri sajátjából tartozik fedezni, a felszerelést a község adja.

Kelt Apatinban, 1893. június 24.

Jellmann József,
jegyző.

Reisinger Ferenc,
bíró.

3130. szám.
kig. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

Ó-Becse nagyközség előjárósága részéről, a képviselőtestületnek 294-92. sz. határozata folytán ezennel közölni tétetik, miszerint Ó-Becse község határában a vadászati jognak 1893. évi augusztus hó 1-étől számítot hat (6) egymásután következő évekre 1893. évi július hó 30-án d. e. 9 órakor a község-háza nagytermében nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek berbe fog adatni.

A részletes feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ó-Becse, 1893. évi július 14-én.

Fetter János,
jegyző.

Tatics György,
bíró.

2-2

Tanonc felvétetik.

Egy jó házból való fiu tanoncul felvétetik; ki a magyar, német és szerb nyelvet beszéli, előnyben részesül. — Bővebb felvilágosítással szolgálnak

MAYER és THUM

fűszeráru kereskedők Zomborban,
Tárczy-féle ház.

3-2

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

11405. sz.
tkvi 1893.

Hirdetmény.

Kupuszina községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek értelmében elkészítették és a nyilvánosságuknak átadatván, ez azon felszólítással tétetik közzé, hogy:

1. mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ide értve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törletési keresetüket; azok pedig, akik valamely tehertétel átvételének az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1894. évi január hó 20-ik napjáig bezárolag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított keresetük annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ai eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzetése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásaikat hat hó alatt, vagyis 1894. évi január hó 20-ik napjáig bezárolag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a fentebbi 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetbeni felszólításukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis az 1894. évi január hó 20-ik napjáig bezárolag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűen egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Zomborban, 1893. évi július hó 8-án.

Sztojkovits György,
kir. tvszéki bíró.

3-2

385. szám.
1893.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a budapesti V. ker. tek. kir. járásbíróház 1884. évi 76179. számú végzése következtében dr. Weisz Miksa budapesti ügyvéd által képviselt Reitzer S. B. budapesti cég javára Weisz Máttyás sztanisiesi lakos ellen 152 frt 30 kr és jár. erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 322 frta becésült 14 mm. buza, 60 mm. csöves kukorica és 5 drb hizott disznóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíróház 4830/1893. számú végzése folytán 152 frt 30 kr tőkekövetelés, ennek 1884. évi szeptember hó 23. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 63 frt 85 krban bírósággal már megállapított költségek erejéig Sztanisieson alperes lakásán leendő eszközlésére 1893-ik évi július hó 31-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 103. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1893. évi július hó 16.án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

902. sz.
tkvi 1892.

Árverési hirdetmény.

A hódásghai kir. járásbíróház mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy Drach Ferenc végrehajtónak legifj. Buck József végrehajtást szennvedő elleni 450 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásghai kir. járásbíróház) területén lévő, Rác Militics községében fekvő, a rácmiliticsi 187. sz. betétben A. I. 716/1. és 716/2. r. sz. 335 ö. i. sz. alatt foglalt s legifjabb Buck József nevén álló ingatlanra 400 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1893-ik évi augusztus hó 5-ik napján délután 3 órakor Rác Militics község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladotni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényeikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óradékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásghon, 1893. évi április hó 11-én.

A hódásghai kir. járásbíróház mint telekkönyvi hatóság.

XVI. év

ELŐFIZETÉS
Egész évre ...
Fél évre ...
Negyed évre ...
A lap szelvére
illető küldetés
szerkesztőnek
a lap tulajdonos
dend

Egyes szám ára

Weke

— A ne

dében nagyon p
jára s azon vá
akarja elismeri
tikai kérdésekbe
nak s melyeknek
ján leendő meg
helyesséssel fog
badelvűsége bizo

De hiába, n
nyilatkozatában
telkeds nagyon
hez, s melyek a
nunkat keltik f
hagyott háltsó
adtn a vezér és
megtett előnyom

Az egyházzp
valóságának fce
nek az ország k
rétegei közt le
állam a maga ki
polgári élet mind
repet vivő anyak
azért is, hogy ig
sének s a házass
államosításának
terén kívált az a
janzott visszassig

E célt komp
résznének feltáma
forrásául szolgál
hány tulhangos r
formok egyuttal
egyház állásának
mány a francia f
iránytól teljesen

hogy e programu
képez a kath. eg
jesítése, hogy a
gyermeknek vállal
1868. 56-ik t. c.
a februári rendel
Apponyi le
egyházzpolitikai
tett, de ebben é
az állami anyak

A „BA

Angyal a
Földi ösvén
Ha nem k
Hiába mon
Nem lézen
Nem lézen
Oh, mily k
Magányba

S meglátod
Svéd, bint
Oh, drága
Üdvösségül
Oh, drága
Ugy éringo
Habár mag
Egyedül bet

Ördög a m
Minden gon
Pirosló aln
S átkot hove
S nött az
Megmérhető
Háborgó m
A testvérgy

Mézes csöke
Ervés hálók
S ha száll
Sivár valór
Ott van Del
Enyelgő sz
Kacag, viga
Hisz csak eg